

FLENTROP ORGELBOUW B.V. – ZAANDAM

Protocol afscherming tegen bouwstof

Het komt regelmatig voor dat er in een ruimte waar een orgel staat bouwactiviteiten zijn gepland. In dat geval wordt Flentrop vaak gevraagd naar beschermende maatregelen. In deze gevallen hanteren wij het volgende protocol.

Vervuiling

In de loop der jaren daalt in een orgel vaak een aanzienlijke hoeveelheid stof neer. Omdat de lucht in een orgel veel langzamer stroomt dan daarbuiten, kan dit stof juist in een orgelkas neerdalen. Het gaat hierbij meestal om vezels en schilfers, die een vilt-achtig laagje vormen. Dit stof, vezelstof, moet om de 20 à 30 jaar worden verwijderd. Vezelstof kenmerkt zich door de langgerekte vorm van de deeltjes en door het lage soortelijk gewicht. Dit betekent dat het niet makkelijk in kernspleten en kleine tongwerken terecht komt vanwege de lengte, en dat het er makkelijk weer uit of vanaf geblazen wordt vanwege de relatieve lichteheid.

Bouwstof

Stof dat wordt veroorzaakt door bouwactiviteiten is van een andere structuur. Het materiaal is bij benadering rond, en heeft een hoge soortelijke massa. Het is vaak afkomstig van steen of cement. De variatie in deeltjesgrootte is aanzienlijk: zowel heel fijn stof als grotere korrels komen voor. Het is telkens weer verbazend om te zien hoeveel stof in korte tijd in een orgelkas kan neerdalen. Dit bouwstof vormt een bedreiging voor het functioneren van het orgel en moet direct worden verwijderd.

Verantwoordelijkheid

Omdat de situatie tijdens bouwactiviteiten vaak wijzigt - omdat de orgelmaker in de regel niet tijdens de bouw aanwezig is, en omdat tijdens de bouw niet altijd de beste museale omstandigheden of een voldoende voorzichtige werksfeer geldt - neemt Flentrop in principe niet de verantwoordelijkheid op zich voor de bescherming van een orgel. Een aannemer is tijdens de bouw wel aanwezig, en weet wat er op de bouwplaats gebeurt. Tijdens een bouwproces kan schade aan de bescherming ontstaan, die door de aannemer sneller zal worden gesignaleerd wanneer het zijn verantwoordelijkheid is. Het zou zelfs zo kunnen zijn dat er in het geheel geen schade ontstaat wanneer de veroorzaker van de vervuiling in dat geval een boete in het vooruitzicht is gesteld.

Maatregelen

Een goede bescherming tegen stof bestaat uit twee lagen volledig dicht plastic, die onder een lichte overdruk worden gehouden. Hiervoor kan een kleine ventilator met stoffilter zorgen. Die ventilator moet dan wel de gehele bouwperiode functioneren, ook buiten werkuren.

Het stoffilter moet regelmatig worden schoongemaakt, vervangen en gecontroleerd. Bovendien moet het juiste filter worden gebruikt. De aannemer zou zelf moeten weten welk stof hij zou kunnen veroorzaken en welk filter daarvoor afdoende beschermt. Wanneer de bouwactiviteiten geheel zijn afgerond en het stof is neergedaald, kan voorzichtig de buitenste laag plastic worden schoongemaakt en verwijderd. De ervaring is dat hierbij toch nog een flinke stofwolk kan ontstaan. Na een week wordt de tweede laag schoongemaakt en verwijderd. Wanneer ook mechanische schade zou dreigen, is het zaak een omkisting te maken die het orgel ook in deze zin beschermt. Het plastic kan dan daartegen worden aangebracht.

Het zou niet mogen gebeuren dat het orgel door het plastic wordt geraakt. Plakband veroorzaakt schade aan schilderwerk en frontpijpen, schurend plastic veroorzaakt krassen op het pijpwerk.

ADVIES

- Neem de zaak serieus en luister niet naar geruststellende berichten.
- Bouwstof en vezelstof mogen niet over één kam geschoren worden; bestaande vervuiling is geen reden om af te zien van bescherming tegen bouwstof.
- Neem een duidelijke boeteclausule op in het contract met de aannemer(s). Zorg dat niet alleen de uiteindelijk schade wordt vergoed, maar ook een bedrag daarbovenop.
- Maak een dubbele laag plastic.
- Blijf altijd vrij van het orgel.